

למר למעוטי כספים למר למעוטי פרדות –

To this master, to exclude money; to this master to exclude mules

Overview

The פסוק states,¹ לו מציאנה ומגרנה ומיקבה אשר ברכה יהיה אלהיה תמן לו.² There is a dispute how to interpret the כלל ופרט כלל in this פסוק, regarding העניקה.³ According to שמעון ר' it includes anything which is בכלל ברכה, but excluding money, while according to יעקב בן יעקב ר', it excludes mules.⁴ Our מרא concludes that this limitation of כספים and פרדות is derived from the [extra] word ומיקבה (in this פסוק).⁴ questions this conclusion.

צריך לפרש דמר ממעט כספים דוקא ומר ממעט פרדות דוקא⁵ -

It is necessary to explain the גמרא that one master (ר"ש) excludes only כספים (but not פרדות, and the other master (ראב"י) excludes only פרדות, but not כספים.

אבל לפי ספרים דלא גרסינן ורבי אלעזר בן יעקב כספים משבחי בעסקא⁶ -

However according to the texts that do not read; 'and ראב"י maintains that money increase in a business', according to that text -

צריך לומר למעוטי פרדות וכל שכן כספים -

It is necessary to say that according to ראב"י the word יקב excludes פרדות and it certainly excludes כספים.

תוספות asks:

ומיהו קשה אמאי נקט כלל יקב⁷ והא מכלל ופרט דלעיל מצינו למעוטי⁸ -

However there is a difficulty; why does the פסוק mention יקב at all (to exclude כלל ופרט וכלל mentioned and/or פרדות), when we can exclude them from the פסוק

¹ דברים (ראה) טו, יד.

² כלל, the first העניק תעניק (sheep, grain, and wine), and אשר ברכה (or תמן לו) is the last כלל.

³ Money and mules (which are sterile) are not בכלל ברכה since they do not reproduce (and grow) like גורן ויקב. However ראב"י maintains that mules work and thereby increase the value of their owner's estate, while שמעון ר' maintains, that money can be invested in a business and it will grow (so respectively each one is בכלל ברכה).

⁴ See later in this תוספות (by footnote # 7).

⁵ Each one (ראב"י and ר"ש) explained why we should exclude only one but not the other (see footnote # 2).

⁶ According to this גירסא, it was only ר"ש who explained why we do not exclude פרדות (since בגופייהו), however ראב"י did not give any reason why we should not exclude money; indicating that while according to ר"ש we only exclude כספים (but not פרדות) according to ראב"י we exclude both פרדות (as ראב"י maintains) and (certainly) כספים as ר"ש maintains.

⁷ See footnote # 4.

⁸ and/or פרדות, excluding בכלל ברכה, so we include only these items which are מיוחדים שהם בכלל ברכה and גורן צאן. [The גמרא already explained why we need the פרטים of גורן וצאן, but there is seemingly no need for יקב.] כספים.

previously?

גירסא offers an alternate תוספות:

לכך נראה לרבי⁹ דגרסינן למר לאתויי כספים ולמר לאתויי פרדות -

Therefore it appears to my רבי that the text read; 'to this master (ראב"י), to include כספים, and to this master (ר"ש) to include פרדות (העניקה) -

והשתא איצטריך שפיר יקב דאי לא כתיב יקב לא הוה מרבינן לא כספים ולא פרדות -

And now it is properly understood why יקב is necessary, for if יקב would not have been written, we would not have included, neither כספים nor פרדות -

דהוה ממעטינן תרוייהו מצאן וגורן¹⁰ -

For we would have excluded both of them from the פרטים of צאן וגורן -

אבל השתא דכתיב צאן וגורן ויקב הוי יקב כעין מיעוט אחר מיעוט¹¹ -

But now that it states צאן וגורן ויקב in the פסוק, so יקב becomes like an exclusion following an exclusion, where the rule is -

ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות -

That a מיעוט אחר מיעוט is there only to include (but not to exclude), so -

לרבי שמעון אתא לרבות פרדות דוקא דמשבחי בגופייהו -

According to ר"ש the word יקב comes to include only פרדות, since they improve the owners assets with their body working for the owner (but not כספים) -

ולרבי אלעזר בן יעקב לרבווי כספים דוקא דמשבחי בעיסקא:

And according to ראב"י it includes only כספים who improve in value when invested in a business

Summary

The word יקב (which is a מיעוט אחר מיעוט) comes to include either כספים or פרדות (which would be excluded on account of צאן וגורן).

Thinking it over

1. Is there any connection between the beginning of תוספות (whether we are גורס by (יקב) תוספות (regarding יקב) and the continuation of תוספות (כספים) משבחי בעסקא that ראב"י

2. Is גורס by ספרים who are not גורס (יקב) also according to the תוספות גירסא (כספים) משבחי בעסקא that ראב"י

⁹ The חכמת מנחם amends this to read 'לר"י' (instead of לרבי).

¹⁰ reproduce, however כספים ופרדות do not reproduce (in the manner of צאן וגורן) therefore they are excluded.

¹¹ as פרטים (which are both necessary as the גמרא explained) is one exclusion, and יקב (which is [seemingly] not necessary) is an additional exclusion.